

САУГБАЛАУ

Къыйынлары - тийишли багъа

Нальчикде Къырал концерт залда Жамауат палатаны Жаш тѳло совети къураган «Жылны жетишими - 2016» деген конкурсу эселери чыгарылганды. Ол торлю-торлю сфералда ашы къѳрмолде болдурган юлголю жаш адамланы араларында бардырылганды, анга къатышырга сыйленери с 150-ден аслам инсан билдиргенди.

Аланы хар бири да хорлагъа тийишли эдиле. Аны ючюн жюрини иши, айдай да, къыйын болганды. Оналты номинацияда лауреатла эм хорлагъа сайлангандыла, эни сауыбаланы алгъанланы атлары да белгили болгандыла.

«Жылны жамауат ишиси» деген номинацияда студент «Мен донорма» ат бла тѳрт акцияны, жадаудулук ишени ѳткѳрген Аслан Шерѳгов хорлагъанды. «Эл молде жылы жетишими» номинацияда бирини жер Артур Кулова берилгенди. Ол грант къытхандан сора онжети мал сагъты алганды, бюгоненге алыны санын 114-ге жетиргенди.

Медицинада улуу жетишимле ни жоректе, къырал тамырлага жоюге жуук операция этген, ауурганлага саулыкъларын къайтаргырга жорешген доктор Хажет Куниев, предпринимательствода ула Александр Толстиков болдургандыла. «Илмуда жылы жетишими» номинацияда Лина Камулова, «Культурада жылы жетишими» номинацияда Мурат Бардаков къатындыла.

Ишчи усталыкълада айырмалы - Хизир Маков, право нызамны сакълауда - Азамат Болов, кинематографияда - Зульфия Выбова, Панаева белгиленгенди. Бийик таурда адамланы жашуларын сакъларга не заманда да хазыр къутаруучула Жарашуулы Ахматны бла Пашаны Исламны къыйынарыны тийишли багъа бичилгенди.

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанлага дипломланы бла эни белгилини КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим, Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз Ахатов,

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанлага дипломланы бла эни белгилини КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим, Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз Ахатов,

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанлага дипломланы бла эни белгилини КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим, Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз Ахатов,

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанлага дипломланы бла эни белгилини КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим, Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз Ахатов,

Хорлагъанды. Чекленген онлары болгъанланы араларында жетил атекти, спорту устасына кандидат Иван Ботвич эни белгиленгенди.

Хорлагъанлага дипломланы бла эни белгилини КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим, Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз Ахатов,

ЭСЕПЛЕ

Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйге ышаныулукъ кючлене барады

КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйге Эксперт советини жыйынуулары аны 2016 жылда ишиси эселери чыгарылганды. Аны къатышхонла бек алгъа бу кючлене авиакатастрофада ѳлген адамланы, бир минутну шоу туруп, эсерленди.

Андан сора республикада Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакуланы Борис сѳлѳшгенди. Ол 2016 жылда регионда кѳл магъанлы иш тамаланганын белгиленгенди. Заланды жанында чурумла тигилгенери, санкцияла къатынладырылганына да къарамай, промышленни, эл молк производствону ѳлчѳми тошмагенди, социал, билим беруи сфераланы молк-техника онлары кючлендиргенди. Жангы школа, сабий садла, медицина учрежденила, спорт комплексе ишлеп башлагъандыла. Къырал Думага айырыла тийишли халда бардырылгандыла, депутат мандатла тѳрт жерлибизге берилгенди.

Гражданны право билмилери ѳсе барады, жамауат-политика болум игиленди, къоркъуусулукъ кереклисиа

жалчылганды. Бир бирини миллет тѳрлерине намус этуу бла бирге халкъла эм динле аралы байламлыкъла кючленди.

Алай адамланы эркинликлери къыйын сабилени эденини юсонден таргышууны саны ула азаймады. Алыкъа кѳплене социал-экономика болум жарыстады. Багъаланы ѳсгенлерини, бютонюда аш-азыкъла бла биринчи керекли затлага, газга, электрэнергияга, жашуу журт-коммунал жулуштагъа тарифлене кѳтѳрѳлгенлерини юсонден кѳпте жаздыла. Бек улуу жарысуладан бири ула гражданны уруну эм жашуу-турмуш эркинликлерине бузукълукъ этилгенди. Ексюз эм ата-аналары къарамай къыйын сабилени эденини бла жалчутыу бла байламлы проблема да алгъандан къыйын бол барады. Право нызамны сакълауу органдары ишлерини юсю бла кѳптен таргышуула да сагъайтадыла.

Гражданны таргышууларына бла тиклеклерине Уполномоченный сейрлери болгъан министрстволаны эм ведомстволаны къатышуулары бла къарады, алыны эркинликлери къолундан келгенге къорулайды. Алгын жылда, адамлагъа консультацияла

берилди, судлеге, право нызамны сакълауу органдары, къырал эм башха учрежденилагъа ѳрге документле жарашдырырга болушукъ этилди. Алай бла, озган жылда Уполномоченныйгъа жорылары бла 1150-ден аслам адам келгенди. Аладан 313-ю проблемалары юсонден къагъытла ийгенди, 2-си электрон почта бла жазганды, 16-сы да коллектив таргышуула эдиле. Жарымдан азаргъа телефон бла сѳлѳшгенди неда Уполномоченныйгъа районда келечилеринден билдиргенди. Эни приѳмде 199 инсан болгандыла.

Жылны ичинде къырал, муниципал, жер-жерги власть структурала, право нызамны сакълауу органа, толтуруу власть органа бла байламлыкъланы кючлендирюу жаны бла иш дайым бардырылганды. Адамланы эркинликлерин толтуруу не халда болгъан тинтитуе Жамауат, Адажат, Нотариал палатаны членлери, РФ-ни Юстиция министрствону КъМР-де управленийлары, право нызамны сакълауу органдары ишчилери къатышдырылгандыла.

Уполномоченный къырдал эм тышында бардырылгъан

илму-практика конференцияла, симпозиумла, «тѳгерек столлада» болганды. Астраханда, Махачкъалада, Къырмада илму-практика конференцияла доклады этгенди, ала арта басмада чыкъгандыла. Аны Инсбурда (Австрия) этген доклады немис, инглиз, испан эм орустилде басмаланганды. Ол «Къабарты-Мальвар Республикада гражданын обществону курауу эм адамланы эркинликлерин деген китапны жазууну да андан ары бардырылганды.

Уполномоченныйи къатышуу бла РФ-ни Президентини деген Гражданын обществону институтларын айнаыту эм адамланы эркинликлери жаны бла советни жайлыуу болганды. Аны аппараты политика репрессияла ѳлгенлени журметлерине жоралангъан кермючю бардырыуа, эсертмени проктин тинтитуе къошулганды. Аппаратны къыруу аны къурулушуна ахна жорыа оную этгенди, аны РФ-ни Президентини Адамны эркинликлери жаны бла советде къабѳл кѳргенди.

КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйи пресс-службасы.

КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйи пресс-службасы.

ЭСДЕ ТУТУУ

Хунерли къурауучу, огырлу инсан

Бюгон Темиржанланы Му-хайны жашы Ибакъга 90 жыл болгъанды. Ол бизни арабыздан кетгени 10 жылдан артык болоды. Биз а бу акыялы, огырлу адамны унуталмайбыз, бютон бек килебиз.

Ол КъМАССР-ни Черек району Сауту элинде туугъанды. Атадан, андан да эрте ѳксюз къалып, акыяллыкъ да болгунчу гитче къарындашыкъларын ѳсдорюню къагъысын кѳчи бюконуа алганды. Уруну жолун а сабанын биринде да ѳсеплю болуп башлагъан эди, арда ула аны Черек райисполкомно уполномоченныйи салдыла.

1944 жылда аны халкъы бла бирге сорюню сынарга тошгенди. Узакъ Къазастанда да ол магыр совхозда ѳсеплючу, эсепчи болуп да болгунчу Чимкент обласында «Миргамстрой» магындада бюлѳмюне таматады да болганды.

Тууган жерине къайтханды, ол анга тѳре болган тирлиги бла олсагъат иште киришгенди. Каббалкаторбасокуун Нальчикде аш-азыкъ комбинатында алгъа

аны керекле бла жалчутуучу, арда производствону таматады болуп. 1969 жылда аны молкюне уста бардыра билген хунерли оюночуна Чегем районну хазырлауу-сагъуу алыу базасын директоруна салдыла. Ма аны ол къыска заманын ичинде улуу организациагъа айландыргъанды эмда ол Россей Федерацияны алай биргилерини араларында алчылыны санында болганлай турганды. 1976 жылда Темиржанланы Ибакъны Нальчик шахарны плодощѳсѳторну директоруна кѳчѳрди. Анда да ол ишени уста къырды билгенин кѳргѳзгенди.

Темиржанланы Ибакъ республикада рефкооперацияны бла сагъуулауу ишлерин кураууа, алыны айнаытуу улуу къымын салганды. Адамла аны торлю-торлю тилекте, соруула бла келгенде эмда андан болушукъ да тапхандыла. Аны таныгъаны, билгенле атын жалда итилик бла сагъынадыла. Барысы да бир ауздан алаят адам эди, дейдиле.

ТЕМИРЖАНЛАНЫ тукъум совети.

Спорт Къыралны жыйымдыкъ командасына киргенди

Витязевда жаш адамланы араларында боксдан битеуерлиги турнир бардырылганды. Анга къыралны регионлариндан 150-ден аслам спортку къатышхандыла.

54 килограмм ауурлукъда бизни жерлешибиз Жапуланы Расул сермешгенди (тренир Хаджиланы Тимур). Бизни боксчу финалда дери жетгенди, алай анда Белгороддан Николай Мариничевге къытдыргъанды. Алай бла ол кюмю майдан алганды.

Хорлатанлыкъыга, Россейни жыйымдыкъ командасын тренерини штабы аны техникасын, итнуилюгону эслемей къыймагъандыла. Умултлардыла бизни боксчу жыйымдыкъ команданы санында талай халкъла аралы турнирге къатышханды.

Виктор ШЕКЕМОВ.

Къырал автономствосунун Нальчикде аш-азыкъ комбинатында алгъа

Кѳллендирген ишгир

КъМКУ-ну тарых, филология эм СМИ институтунда «Огонѳк» бардырылганды. Жангы жылы алында былай ингиле курауу этгенде студентлеге сабелликте этилди, дегенди. Ол жайлыгъанланы Жангы жыл бла алгъышпа, ызы бла жетишмеле болдургъанланы белгилгенди. Алай бла окууда, спорда ала ырымалыла, «Эм иги академиялы къауум»,

«Общекитияда эм иги оту», «Ворошиловский стрелок» деген конкурлада хорлагъанлагъа эмда университетни жашуауны тийи къатышхонлагра грамолага, ыразылыкъ къагъытла, башха сагъуула да берилгенди.

Байрам ингирге КъМКУ-ну «Амикс», «Каллито», «Импулс» чыгармачылыкъ къауумлары да къатышхандыла. Тыш къыраладан келген студентле ула къараууны келерини сейр миллет тѳселуери бла кууандырдыла.

Концерт номерле бла бирге торлю-торлю конкурсла да бардырылгандыла, хорлагъанла эседе къыралда сагъуула алгъандыла. Жангы жыл бла ѳз окуу койерин алгъышларга сыйлене да аз болмагъандыла.

Шоколадны бюркюк чыкъгъаны сейирге къалдыргъанды

Борчларын толтурган кезиуде ѳлторюлген полициячылары сабийлерине КъМР-де Ии ишле министрствону башламчылыгы бла Нальчикде Профсоюзланы койюнде кууанчы концерт кууралганды. Ары дери ула жашчыкъла бла къызыкълар аруу жасалгъан назы терекчини тѳрегинде ойнагъандыла, иш ишле министр Игорь Ромашкин бла суратха тошгенди.

Байрамга ула 130 бала келгенди. «Сова» сабийтеатр коллектив алагъа жалгы жылгы сахна оюну кѳргѳзгенди. Сагъат бла жарымны ичинде

жашчыкъла бла къызыкълар жомакъны жигитлерге бла ойнагъандыла, жырла, назмула айтадыла. Къыр Алпа бла Къыр Къыс кѳргѳзген оюнула алыны эсеринде кѳпте къалыкъдыла.

Тѳбешини ахырында гитче къонакъланы талы ашарыклары бла хант сагъа къый эдиле. Ылайда ула алыны шоколад фонтан бютонда сейирге къалдыргъанды. Ахырында жомакъны жигитлери жашчыкълага бла къызыкъларга сагъуула юлѳшенди.

КОМИССИЯ

Миллетле аралы хал тутхучлуду эмда контролдады

Тюне КъМР-ни Миллетлени эмда конфессиялары араларында халла жаны бла правительствону комиссияны жыйлыуу болганды. Анда келишююню сакълауу бурлган жумушла сѳзѳленди.

Кенгешни республиканы Правительствону башчысыни орунбасары Таймураз АХОХОВ бардырылганды. Ол комиссияны баш борчу республикада жашаган халкъланы араларында келишюлюкю, бир бирге журмет этюуну жалчутуу болгъанлыктан чертенди. Бизни ата-бабаларыбыз салган шѳхѳлѳк тѳрелени сакъларга эм айнаытурга чакъырды.

Республикада миллетлени араларында келишюлюкю

ала жокъдыла, бу сферада хал контролдады, - дегенди ол.

Андор Курашини жамауат-къырал партиярукуну кураууга бурлган правулу актланы, социал магъанлы жумушлары толтурган коммерциялы болмагъан организациагъа методика эм карда болушукъ этилгени юсеринден да айтады. Ол жамауат организацияны, дин къулыкъланы эмда гражданын обществону институтлары баш байламлыкъла кураууга жууапты къулыкъланы билмилерини ѳсдорюу жумушла толтурулганын да билдиргенди.

Кенгеште дагында Терк-Малка округ къазакъ обществону ишиси эселери да чыгарылгандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ЭСЕРТИУ

Жолда жюрюню нызамы болжаллы халда тюрлендириледи

Къырал автономствосунун Жангы жылы байрам кючленеринде жолда жюрюню жоруклары болжаллы халда тюрлендирилгенлени юсонден билдирди. Алайды да, 2016 жылда 30-31 декабрде 08:00 сагъатдан 17:00 сагъатка дери Толстой орамда Ленин проспектенде башла Пачевге дери эмда Пачев орамда Ахатовдан болган Толстой орамга дери жомает транспортдан башха мащиналаны барысы да жюрюрге эркин тѳюйдюле.

30-31 декабрде Ахатов орамда Меничков орамдан Пачевге дери жону эки жаны бла да жюрюрге эркин этилди.

2016 жылда 21:00 сагъатдан башлап 2017 жылда 1 январьда 06:00 сагъатка дери Ленин проспектенде башлап Болкарская дери транспортдан битеу тюрлеринде да жюрюрге эркин тохталыды.

2016 жылда 31 декабрде 16:00 сагъатдан

башлап битеу байрам ишле болгалгъаны Ленин проспектеде Кулиев орамдан башлап Карашев орамга дери жамауат транспортдан башхалары барысы да жюрюрге эркин тѳюйдюле.

Андан сора да, Кулиев орамда Театралыйден башлап «Вестер-Интер» супермаркетге машинала бичирген жерге дери эмда Ленин проспектеде Тарков орамдан башлап Кулиев орамга дери жамауат транспортдан башхалары барысы да жюрюрге эркин тѳюйдюле.

2016 жылда 06:00 сагъатдан башлап 2017 жылда 1 январьда 06:00 сагъатка дери ауурлуклары 3,5 тоннадан кѳл болган транспортни битеу тюрлеринде да жюрюргенлери тохталыды.

Къырал автономствосунун жомаетланы жомаетланы эне оны къонакъларын маршрутларын алгъандан белгилерге чакъырады эмда жоллары къоркъуусу, Жангы жыл а насылы болганын тежиди.